

Vær obs på regler for transport af drægtige køer og nykælvere

SIDE 2

Danmarks beredskab for mund- og klovsyge blev afprøvet

SIDE 3

Fra roer til Bovaer: Fodringsdagen har det hele

SIDE 4

Regn redder forsyningen med grovfoder

Regnen kom i sidste øjeblik til majsens og har sat godt gang i græsmarkerne, som er i fuld gang med at kompensere for tørkeperioden. I veludviklede majsmarker er der udsigt til udbytter over middel.

Efter tørken i juni måned kom regnen endelig. Og den har gjort sit arbejde for både græsset og majsens. 1. slæt græs var af middel udbytte, men historisk højt fordøjeligt på grund af et meget højt sukkerindhold.

Tørken har mange steder kostet 2. slæt, men tilstrækkelige mængder regn i juli har blødt rodzonen op, og græsmarkerne arbejder på højtryk for at kompensere. Efter en tørkeperiode kan græsmarkerne nemlig kompensere for en stor del af det tabte udbytte i de følgende slæt.

Du skal i øvrigt være opmærksom på angreb af bladrandbiller i forårsudlæg – især med ærter som dæksæd. Problemet med billerne er størst fra juli frem til midt i august – men tjek markerne nu. Du kan stadig nå at lave en isåning af hvidkløver.

Nyt udlæg bør sås snarest

Hvor det er muligt, kan du så sensommerudlæg af kløvergæs, hvilket vil bidrage med et større græsudbytte end forårsudlæg i 2024. Såning i starten eller midten af august giver et merudbytte på op til 1.200-1.500 FEN pr. ha sammenlignet med såning 2-3 uger senere, så du skal helst så nyt udlæg inden medio august. Det vil sige hurtigst muligt, hvis du ikke har gjort det.

Iblanding af vintervikke har i konventionelle forsøg givet et merudbytte af foderenheder og protein i 1. slæt, men udbyttet i de efterfølgende slæt er tilsvarende mindre, hvilket giver et upåvirket årsudbytte. En foreløbig opgørelse af økologiske forsøg viser et merudbytte på 500 FEN og 200 kg råprotein pr. ha.

Majs reddet et minut i tolv

Langt hovedparten af majsens blev godt etableret, og masser af sol i maj og juni og varmen i juni satte skub i udviklingen. I nogle marker på lerbjod, især hvor majsens blev sået i for lille dybde i et knoldet og tørt såbed, spirede planterne først pletvis frem, da regnen kom i juli. Udbyttet vil være mere end halveret i disse sent fremsporede planter, som ikke kan nå at få kolberne udviklet.

De fleste steder nåede regnen at komme i sidste øjeblik til at redde udbyttet. Planterne har udviklet sig godt og ensartet, og i veludviklede

majsmarker er der udsigt til udbytter over middel, hvis vejret resten af sæsonen er normalt.

Varmemæssigt er vi her i midten af august på samme niveau som i 2022. Rettidigt sået majs begyndte at blomstre til normal tid i sidste halvdel af juli. Fortsætter denne udvikling, er der udsigt til, at høsten kan begynde i sidste halvdel af september i de tidligst udviklede marker og i lune egne og i første halvdel af oktober i de sent udviklede marker og i køligere egne.

Hent prognosen for dit majsudbytte

I CropManager kan du få en prognose for udbyttet i dine majsmarker, hvis der er skyfri satellitbilleder af markerne efter 1. juli. Prognosen er netop blevet opdateret og baserer sig på udbyttet i 4.000 majsmarker i 2016-2022, satellitdata, vejrdata, jordtype, vandbalance og forfrugt.

Prognosen viser både det gennemsnitlige udbytte af tørstof pr. ha i marken og udbyttet i de enkelte dele af marken. Dette kan give anledning til at overveje, om du kan gøre noget i områderne med lavest udbytte for at hæve udbyttet fremover.

Eksempel på udbytteprognose fra CropManager

Følg fortsat vandingsbehovet

Der er stadigvæk to måneder tilbage af vækstsæsonen, og du bør fortsat følge vandbalancen i majs og græsmarker i FarmTracking Premium, CropManager eller Vandregnskab Online. Det kan være aktuelt at vande majs i hele august og græs indtil midt i september.

Køer skal opstaldes i mindst 14 dage efter kælvning på den ejendom, hvor kælvningen foregår. Det skyldes, at de ikke er transportegnede de første 14 dage efter kælvning. Foto: SEGES Innovation.

Vær obs på regler for transport af drægtige køer og nykælvere mellem dine ejendomme

Hvis du planlægger en ny kælvningsafdeling, og der indgår flere ejendomme i bedriften, skal du være opmærksom på reglerne for transport af kvæg.

I takt med den stigende besætningsstørrelse på danske kvægbedrifter sker der ofte transport af højdrægtige køer og nykælvere mellem ejendomme inden for samme bedrift. Her er det afgørende at være opmærksom på reglerne for transport af drægtige køer og nykælvere.

Fritaget fra visse krav

Generelt må kvæg ikke transporteres i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden, dvs. de sidste 28 dage inden kælvning.

Der er dog en undtagelse, hvis du er såkaldt selvkører. Så er du nemlig fritaget for en række konkrete krav, men du skal stadig

overholde de helt basale krav til transporten og dermed tage behørigt hensyn til, at du transporterer højdrægtige dyr.

Det vil sige, at du skal sikre dig, at dyrene er egnede til transporten, at på- og aflæsning sker sikkert for dyrene, at transporten sker uden forsinkelse, og at dyrenes velbefindende tilgodeses undervejs. Herunder skal dyrene have tilpas plads. Desuden må ingen transport være mere end 50 km.

Må ikke transporteres i 14 dage

I Danmark anses køer ikke for at være transportegnede de første 14 dage efter kælvning. Derfor må du som selvkører ikke transportere nykælvede køer inden for de første 14 dage.

Det gælder også, selvom transporten sker mellem to ejendomme inden for samme bedrift. Vær derfor opmærksom på, at kørerne opstaldes i mindst 14 dage efter kælvning på den ejendom, hvor kælvningen foregår.

KRAV TIL TRANSPORT AF KVÆG SOM SELVKØRER

For at kunne betegnes som selvkører skal du opfylde følgende krav:

- Du er landbruger og transporterer egne dyr i eget transportmiddel
- Transporten sker for bedriftens regning
- Transporten må ikke overskride 50 km
- Dyrene skal tilbydes vand, foder og hvile med passende mellemrum
- Transportvognen skal være overdækket i perioden 1. november til 1. april.

I sommeren 2024 skal der på alle bedrifter med malkekvæg være en kælvningsafdeling med enkeltkælvningsbokse jf. *Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg* (tidligere *Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg*).

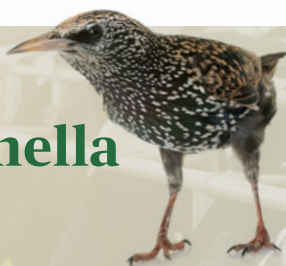
VIL DU VIDE MERE:

PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK
OG ANJA JUUL FREUDENDAL, AJFL@SEGES.DK

UNDERSØGELSE:

Kan stære sprede salmonella mellem kvægbedrifter?

Nu skal det undersøges, om stære kan spille en rolle i spredningen af Salmonella Dublin mellem kvægbesætninger. Du kan bidrage med din viden ved at besvare et spørgeskema.

hjælp. I løbet af september vil SEGES Innovation derfor sende et spørgeskema ud på mail, som skal hjælpe med at blive klogere på fuglenes adfærd.

I skemaet spørges bl.a. ind til antallet af fugle hos jer, hvilke perioder I har besøg af dem, hvor de befinder sig, hvilke tiltag I har forsøgt jer med, og hvilke tiltag I er lykkedes med i forhold til at holde stærene ude af staldene og væk fra ensilagen.

Så hold øje med din mailboks og hjælp undersøgelsen på vej ved at besvare spørgsmålene.

VIL DU VIDE MERE:

MALENE BUDDÉ, MABU@SEGES.DK

Selvom der ikke findes konkrete beviser for, at Salmonella Dublin-bakterier kan opformeres i stærenes tarmkanal, er det uafklaret, om stærene kan bidrage til at sprede smitten via deres fjerdragt og fødder

Derfor vil SEGES Innovation i samarbejde med Aarhus Universitet i 2023 og 2024 undersøge, om stære kan sprede salmonella i og mellem danske kvægbesætninger.

Fortæl os om din erfaring med stære

I forbindelse med undersøgelsen har SEGES Innovation brug for danske kvæglandmænds

Måske kan stære bringe salmonellasmitte med sig på deres fjerdragt og fødder.
Foto: SEGES Innovation

Danmarks beredskab for mund- og klovsyge blev afprøvet

Blære i munden på en ko med mund- og klovsyge
Foto: EuFMD

Et fiktivt udbrud af mund- og klovsyge fik alle de store aktører på stikkerne ved en øvelse i juni. Målet var at toptune Danmarks beredskab, hvis et udbrud af mund- og klovsyge rammer Danmark.

Telefoner glødede, e-mails svirrede, og sveden sprang, da Danmarks beredskab for mund- og klovsyge blev afprøvet en tirsdag i juni. Her dannede et fiktivt landsdækkende udbrud af mund- og klovsyge bagtæppe for en omfattende øvelse og tværfagligt samarbejde.

Landbrug & Fødevarer stod bag øvelsen og styrede slagets gang, og der deltog repræsentanter fra bl.a. SEGES Innovation, Fødevarerstyrelsen, Arla, Danish Crown, DAKA og Dyr lægeforeningen.

Under øvelsen blev beredskabet og samarbejdet trykprøvet ud i alle hjørner i forhold til, hvem der varetager hvilke opgaver og hvordan. Målet var at være bedst muligt beredt, hvis situationen en dag skulle blive virkelighed.

Øvelsen var en såkaldt krisestyringsøvelse og foregik virtuelt. Der var altså ikke var nogle fysiske udrykninger til besætninger, men alle kommandoveje m.m. blev afprøvet.

Morgenbriefing fra Axelborg før det går løs.
Foto: SEGES Innovation

Øvelse afdækker svaghederne

"Man kan have nok så omfattende manualer, men det er først i det øjeblik, at man står og skal løse en konkret opgave, at man fx finder ud af, hvor man kan forbedre nogle procedurer, og hvor det måske er uklart, hvem der har ansvaret for en delopgave. Man finder de små sprækker, som kan forbedres i 'fredstid,'" forklarer beredskabsdyrlæge Erik Rattenborg fra SEGES Innovation, der deltog i øvelsen.

Også senior quality assurance specialist Sanne Weinreich fra Danish Crown var glad for øvelsen:

"Vi fandt ud af, at der er nogle ting, vi skal have afklaret. Fx noget så praktisk som hvordan vi sikrer frysekapacitet til kød fra raske dyr, når eksportmarkederne lukker. I det hele taget betyder en fælles forståelse for hinandens udfordringer og styrker på tværs af brancher, at vi står stærkere," lyder det fra Sanne Weinreich.

I alt deltog 55 personer i beredskabsøvelsen.

Kend symptomerne: Mund- og klovsyge kan ramme os ud af den blå luft

Vi skal ikke længere væk end Tyrkiet for at finde mund- og klovsyge i udbrud. Og da virus kan spredes med vinden, skal du altid være på vagt og kende symptomerne.

Ældre landmænd vil huske billeder af røgsøjler fra bål af brændende kreaturkroppe, da mund- og klovsyge hærgede i England i 2001. Hele 6,5 millioner dyr blev slået ned og mange af dem destrueret ved afbrænding.

Helt så voldsomt gik det ikke for sig herhjemme under det seneste udbrud i 1982-83. Men besætninger blev slået ned, familier mistede deres livsgrundlag, og landet mistede store eksportindtægter. Udbrud af mund- og klovsyge medfører således kraftige og langvarige handelsrestriktioner på kød og mejeriprodukter og koster tab i milliardklassen.

Ikke længere væk end Tyrkiet

Det er med andre ord ikke uden grund, at mund- og klovsyge er den mest frygtede klovdyrssygdom i verden. Og faktisk skal vi ikke længere væk end til Tyrkiet for at finde sygdommen.

"Derfor skal vi ikke føle os sikre," siger dyrlæge Erik Rattenborg, SEGES Innovation.

Mund og klovsyge kan nemlig – bogstaveligt talt – komme ud af den blå luft og ramme os fra den ene dag til den anden.

"Virus er ekstremt smitsomt og kan smitte mellem kvæg ved spredning med vinden," forklarer Erik Rattenborg.

Hos svin kan smitten komme ind via fødevarer, hvis man fx indfører kødprodukter fra ramte lande, som svin får adgang til. Hvis man har været på ferie i Tyrkiet eller et andet land med mund- og klovsyge, bør man ifølge dyrlægen ikke have kontakt til kvæg i Danmark før 48 timer efter hjemkomsten.

Blærer i mundhule og klovspalter

I og med at mund- og klovsyge er så smitsom og samtidig relativt tæt på Danmark, opfordrer dyrlægen til at kende og altid være opmærksom på symptomer, som kan risikere at være mund- og klovsyge.

"Jo tidligere man opdager sygdommen, jo mere effektivt vil vi selvsagt også være i stand til at igangsætte beredskabet og inddæmme den," lyder det fra Erik Rattenborg.

Sygdommen er normalt ikke dødelig for kvæg, men dyrene får høj feber og kraftig nedsat mælkeproduktion i en periode. De karakteristiske symptomer er blærer i klovspalten, i munden og på tungen.

Se programmet for Fodringsdagen og tilmeld dig på QR-koden her

Fra roer til Bovaer: Fodringsdagen har det hele

Energiværdien af ensilerede roer, Arlas praksisafprøvning af Bovaer og mineraltildeling til kalve er blandt emnerne på årets Fodringsdag 5. september.

Selv om der både er roer og Bovaer på programmet på Fodringsdag 2023, er der ikke tale om, at fortiden møder fremtiden. Det slår tovholder for årets event for foderspecialister, Nicolaj Ingemann Nielsen, SEGES Innovation, fast med et smil.

Han er opmærksom på, at roer muligvis deler vandene, men mener alligevel, at de har deres berettigelse på årets Fodringsdag.

”Roer har et højt udbyttepotentiale og miljømæssige fordele i kraft af lavere udvaskning af nitrat. Og det er egenskaber, der taler ind i den klimabevidste fremtid,” forklarer han.

Og så afsløres der spændende nyt om roer på dagen:

”Der er spændende nye resultater på, hvordan roers næringsstofprofil ændrer sig under ensilering, og hvordan roer påvirker køernes metanudledning,” fortæller Nicolaj Ingemann Nielsen.

Bovaer og sundhed

På årets Fodringsdag løfter Arla også sløret for virksomhedens praksisaf-

prøvning af foderadditivet Bovaer. For første gang formidles der om produktionsresultaterne fra samtlige 12 danske besætninger, der har fodret med Bovaer.

Samspillet mellem fodring og sundhed får desuden en fremtrædende plads på dagen:

”Særligt jernbehovet hos mælkefodrede kalve skal vi høre mere om, ligesom fosforbehovet hos goldkøer kommer under lup,” afslører Nicolaj Ingemann Nielsen.

Foregår 5. sept. i Herning

Fodringsdag 2023 foregår 5. september i MCH Herning Kongrescenter. Dagen arrangeres af SEGES Innovation i samarbejde med Aarhus Universitet og henvender sig blandt andet til kvægbrugskonsulenter, foderstofbranchen, dyrlæger, landbrugsskolelærere, studerende og mælkeproducenter med særlig interesse i fodring.

VIL DU VIDE MERE:

NICOLAJ INGEMANN NIELSEN, NCN@SEGES.DK

Smittebeskyttelse handler ikke kun om salmonella

Listen over sygdomme, der kan snige sig ind på bedriften, er lang. Derfor er smittebeskyttelse vigtig, uanset om du bor i et salmonellatæt område eller ej.

Listen er lang over sygdomme, som du risikerer at hente ind i besætningen, hvis ikke smittebeskyttelsen er i orden.

Et lille udpluk af tabvoldende sygdomme, der kan true dårligt beskyttede besætninger, er **digital dermatitis, B-streptokokker, ringorm, BRS og andre luftvejsvirus samt paratuberkulose.**

Med andre ord er smittebeskyttelse vigtig på alle bedrifter – uanset om du bor i et salmonellatæt område eller ej.

Med en relativt lille indsats og uden de store investeringer kan du dog mindske risikoen for, at tabvoldende sygdomme lister sig ind på bedriften udefra. Og det kan godt betale sig. For hvem vil ikke gerne have færre syge kalve, færre yverbetændelser og dermed mindre arbejdsbelastning?

5 enkle tiltag til smittebeskyttelse

Hvis du vil mindske risikoen for besøg af sygdomme, skal du sørge for, at disse basale smittebeskyttelsesforhold er i orden på bedriften:

1. **Parkeringsplads** med fast underlag og ren og tør vej til indgangen
2. **Tydeligt skilt**, der angiver indgang, og planche med kontaktoplysninger på driftsleder/ejer
3. **Håndvask** med sæbe og desinfektion samt rene håndklæder eller papirautomat
4. **Rent** overtrækstøj og rene støvler til besøgende
5. **Engangshandsker** til rådighed.

Find skilte til ophængning om smittebeskyttende besøgsregler på kvægejendomme på Landbrugsinfo.dk

VIL DU VIDE MERE:

BETINA TVISTHOLM, BETV@SEGES.DK

Nyt inspirationsforum om ledelse i landbruget

Det nye inspirationsforum Landmand & Leder på LinkedIn giver dig viden og værktøjer til, hvordan du bliver en skarpere leder, opnår strategisk succes og får en bedre bundlinje.

Du kan fx blive klog på, hvordan du kommer i gang med ESG, hvordan du får en mere robust økonomi, og hvordan du lægger en forretningsstrategi.

FØLG MED PÅ LINKEDIN

Find Landmand & Leder på www.linkedin.com/company/landmand-leder